

Jongeren en Gezondheid 2014: Seksualiteit en Relaties

Inleiding

Tijdens hun puberjaren, ondergaan jongens en meisjes diepgaande biologische, cognitieve, emotionele en sociale veranderingen. Deze periode vormt dan ook het ideale moment om jongeren voor te bereiden op het maken van vrijwillige, geïnformeerde en veilige keuzes met betrekking tot hun relaties en seksuele gezondheid.

Methodologie

Voor de algemene informatie over de studie Jongeren en Gezondheid en de socio-demografische gegevens van de steekproef van de leerlingen tussen 11 en 18 jaar wordt verwezen naar de desbetreffende factsheets op www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De vragen omtrent seksualiteit werden enkel gesteld aan jongeren in het secundair onderwijs. De vragen zijn ingedeeld in drie categorieën: in eerste instantie wordt algemeen gepeild naar de vraag of de jongere al geslachtsgemeenschap heeft gehad. Vervolgens wordt bij de jongeren die reeds geslachtsgemeenschap gehad hebben, gepeild naar het gebruik van voorbehoedsmiddelen. In laatste instantie, wordt de jongere bevraagd omtrent seksueel overschrijdend gedrag.

- Heb je ooit geslachtsgemeenschap (seks) gehad met iemand?
O ja O neen
- De eerste keer dat je seks had, gebruikten jij of jouw partner een condoom?
O ja O neen
- De laatste keer dat je seks had, gebruikten jij of jouw partner een condoom/
de pil/de noodpil/een ander voorbehoedsmiddel?
O ja O neen
- Heeft iemand je ooit al gestreeld of aangeraakt op een seksuele manier
wanneer je dit niet wou?
O ik wens niet te antwoorden O nooit O 1 keer
O een paar keer O vaak
- Heeft iemand je ooit al verplicht om zijn/haar lichaam aan te raken op een
seksuele manier wanneer je dit niet wou?
O ik wens niet te antwoorden O nooit O 1 keer
O een paar keer O vaak

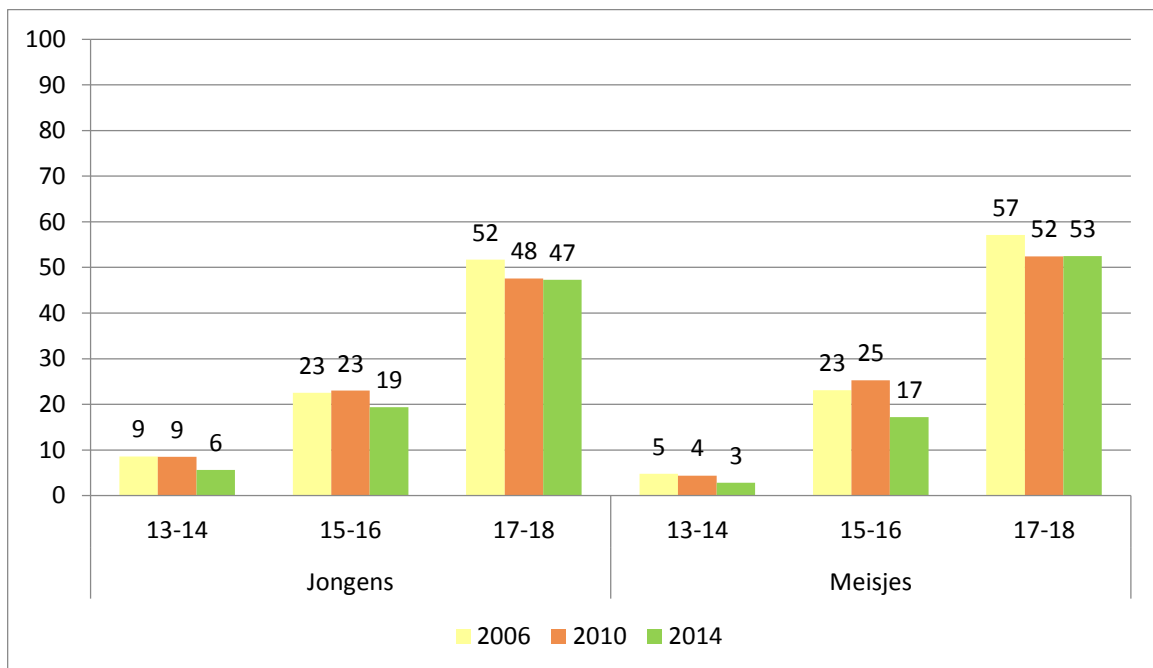
Resultaten

Algemene indicatoren

Prevalentie geslachtsgemeenschap

Het aantal jongeren dat in 2014 aangaf reeds seks te hebben gehad, verschilt niet significant qua geslacht: 26,8% van de jongens gaf aan reeds seks te hebben gehad, tegenover 25,1% van de meisjes ($\chi^2 = 2,6$; $df = 1$; $p = 0,107$). Opvallend is dat, in tegenstelling tot wat algemeen wordt aangenomen, een dalende trend geobserveerd werd ten opzichte van de bevindingen in 2010: toen gaven 29,1% van de jongens en 28,7% van de meisjes aan reeds seks te hebben gehad. Deze daling is significant voor beide geslachten (Jongens: $\chi^2 = 5,2$; $df = 1$; $p = 0,023$; Meisjes: $\chi^2 = 11,8$; $df = 1$; $p = 0,001$).

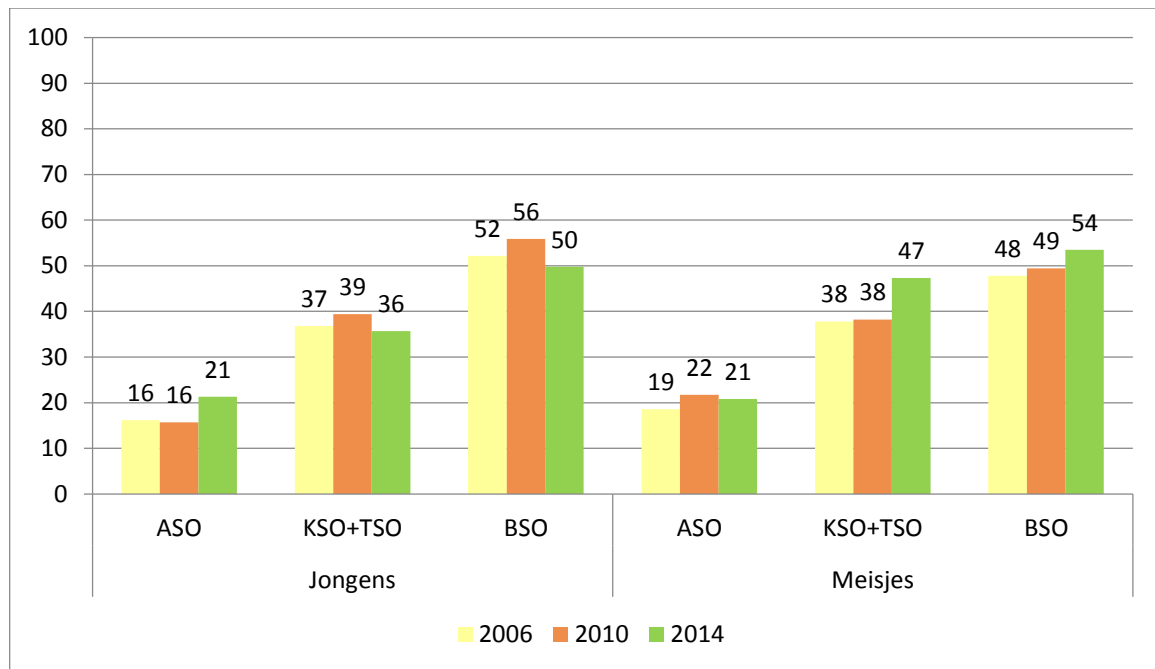
Opgesplitst naar leeftijdsgroep (grafiek 1), valt te bemerken dat het percentage jongens dat reeds seks heeft gehad significant daalt ten opzichte van de resultaten in 2010, in de leeftijdsgroepen 13-14 jaar ($\chi^2 = 7,2$; $df = 1$; $p = 0,007$) en 15-16 jaar ($\chi^2 = 4,9$; $df = 1$; $p = 0,026$). Bij meisjes is enkel een significante daling te bemerken bij de 15-16-jarigen ($\chi^2 = 24,7$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bij 17-18-jarigen is de prevalentie noch bij jongens, noch bij meisjes significant veranderd.

Grafiek 1 Percentage geslachtsgemeenschap naar leeftijd en geslacht

Opgesplitst naar opleidingstype (grafiek 2), vallen significante verschillen op te merken. Zowel bij jongens als bij meisjes, geldt in 2014 dat de prevalentie van geslachtsgemeenschap het laagst ligt bij jongeren in het algemeen secundair onderwijs en het hoogste in het beroepsonderwijs (Jongens: $\chi^2 = 137,8$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 222,3$; $df = 2$; $p < 0,001$). In vergelijking met 2010 is een significante stijging vast te stellen bij jongens in het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2 = 13,0$; $df = 1$; $p < 0,001$), alsook bij meisjes in het technisch secundair onderwijs ($\chi^2 = 14,9$; $df = 1$; $p < 0,001$). Een significante daling is

dan weer te bemerken bij jongens in het beroepsonderwijs ($\chi^2 = 4,5$; $df = 1$; $p = 0,033$).

Grafiek 2 Percentage geslachtsgemeenschap naar opleiding en geslacht

Gebruik voorbehoedsmiddelen

Bij jongeren die aangeven reeds seks te hebben gehad, wordt er gepeild naar het gebruik van voorbehoedsmiddelen op basis van vragen omtrent condoomgebruik (bij de eerste en de laatste keer seks), het gebruik van de anticonceptiepil en de noodpil en het gebruik van andere voorbehoedsmiddelen. Bij deze sectie moet wel opgemerkt worden dat de manier waarop sommige van deze vragen gesteld werden, gewijzigd is tussen 2010 en 2014. Resultaten die de vergelijking maken tussen beide enquêtes dienen dan ook voorzichtig geïnterpreteerd te worden.

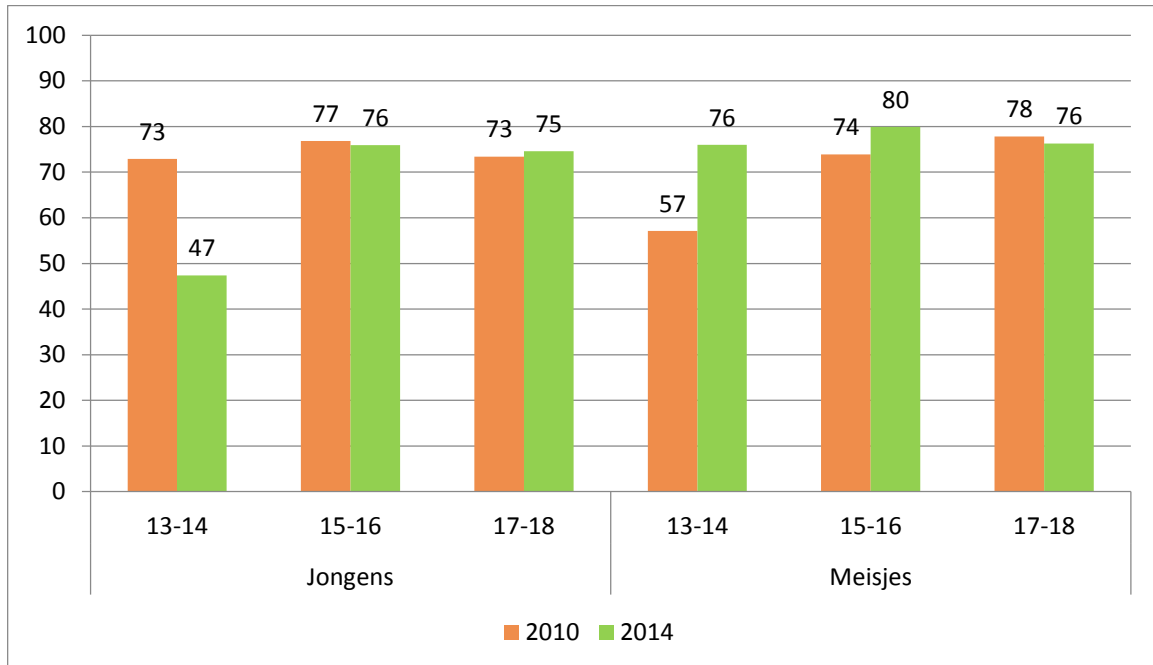
Condoomgebruik

- *Eerste seksueel contact*

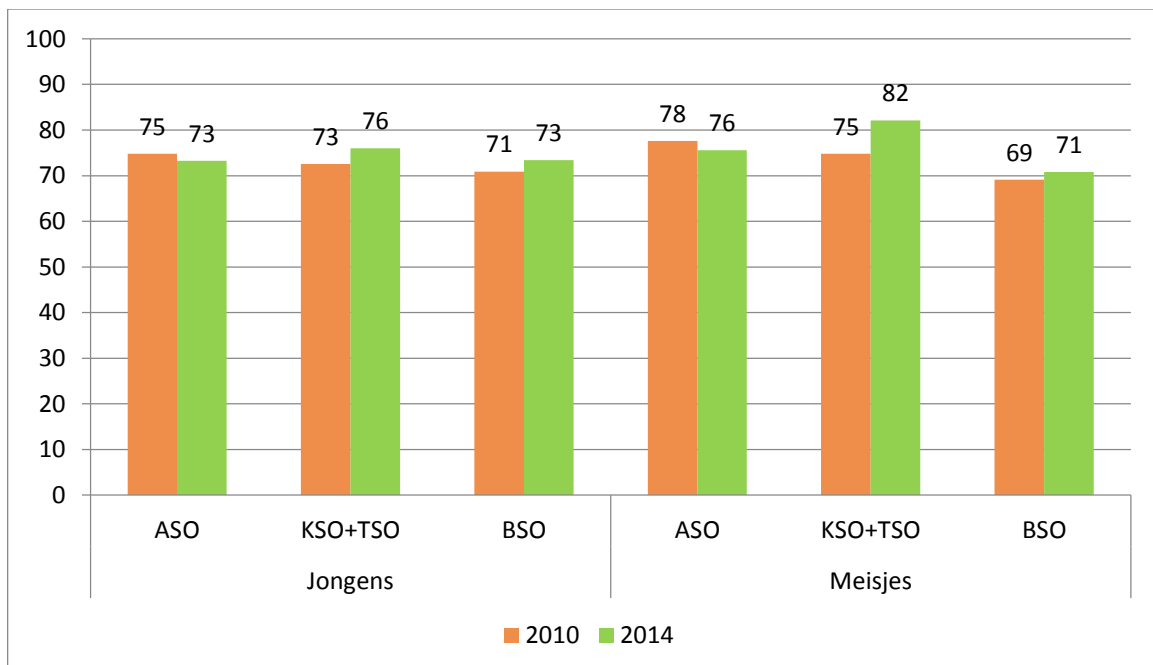
Het aantal jongeren dat in 2014 aangaf een condoom te hebben gebruikt de eerste keer dat ze seks hadden, verschilt significant tussen jongens en meisjes: 76,6% van de meisjes gaf aan een condoom te hebben gebruikt, tegenover 72,5% bij de jongens ($\chi^2 = 3,9$; $df = 1$; $p = 0,049$). In vergelijking met de resultaten uit 2010, is noch bij jongens, noch bij meisjes een significante wijziging te bemerken in het condoomgebruik bij de eerste keer seks (Jongens: $\chi^2 = 0,0$; $df = 1$; $p = 0,990$; Meisjes: $\chi^2 = 2,2$; $df = 1$; $p = 0,142$).

Opgesplitst naar leeftijdsgroep (grafiek 3), valt te bemerken dat in 2014, condoomgebruik bij het eerste seksuele contact, voor jongens, significant verschilt naargelang de leeftijd, terwijl dit bij meisjes niet zo is (Jongens: $\chi^2 = 20,6$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 1,1$; $df = 2$; $p = 0,580$). Een kritische noot hierbij is dat het resultaat bij jongens waarschijnlijk gedreven wordt door het zeer

lage percentage bij jongens in de categorie 13-14-jaar, een groep die zeer klein is en daardoor mogelijk niet representatief. In vergelijking met de resultaten in 2010, valt ook enkel een significante daling te bemerken bij jongens in categorie 13-14-jaar ($\chi^2 = 10,1$; $df = 1$; $p = 0,002$). In alle andere leeftijdscategorieën blijft het percentage jongeren dat een condoom gebruikte bij hun eerste seksuele contact stabiel.

Grafiek 3 Percentage condoomgebruik bij eerste seksueel contact naar leeftijd en geslacht

Grafiek 4 Percentage condoomgebruik bij eerste seksueel contact naar opleiding en geslacht

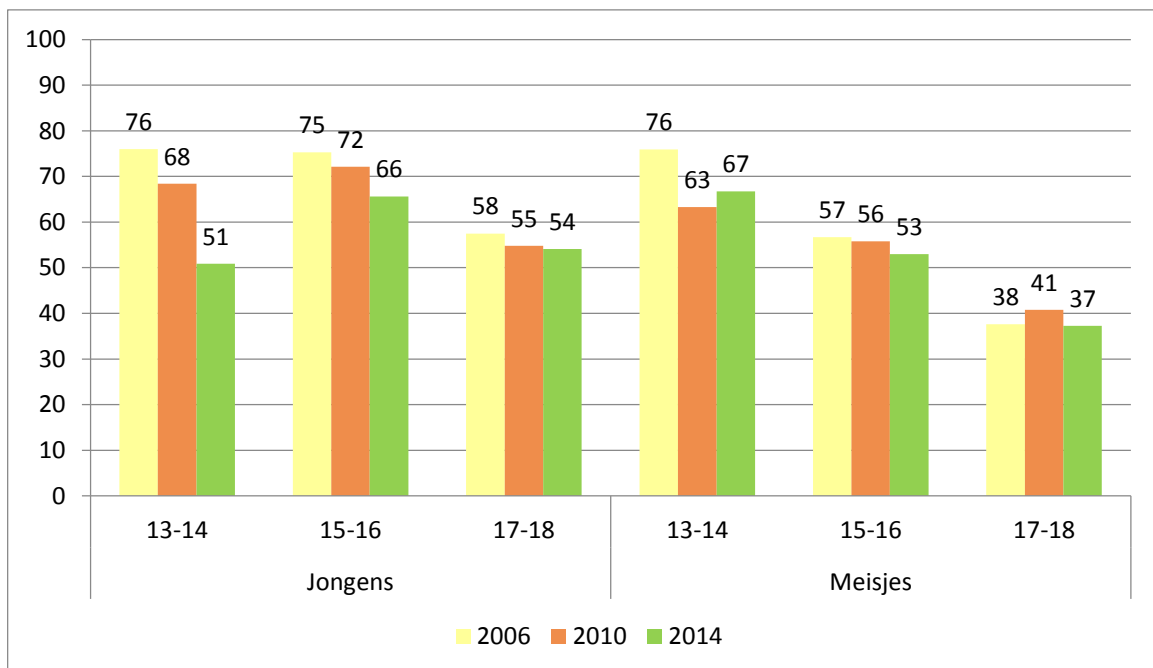
Opgesplitst naar onderwijstype (grafiek 4) valt te bemerken dat het condoomgebruik bij het eerste seksueel contact bij jongens, in 2014, niet significant verschilt tussen de verschillende onderwijstypes, terwijl dit bij meisjes wel het geval is (Jongens: $\chi^2 = 0,721$; $df = 2$; $p = 0,697$; Meisjes: $\chi^2 = 10,9$;

df = 2; p = 0,004). In vergelijking met de resultaten in 2010, is het percentage jongeren dat bij hun eerste seksueel contact een condoom gebruikte, stabiel gebleven, behalve bij meisjes in het technisch onderwijs, waar een significante stijging werd waargenomen (chi² = 5,8; df = 1; p = 0,016).

- Laatste seksueel contact

Ook het condoomgebruik bij het laatste (=meest recente) seksueel contact, verschilt significant tussen jongens en meisjes. Hier merken we echter op dat significant meer jongens (50,1%) dan meisjes (40,8%) in 2014 aangaven een condoom te hebben gebruikt (chi² = 16,2; df = 1; p < 0,001). In vergelijking met de resultaten in 2010, valt een significante afname te bemerken in het condoomgebruik bij jongens. In 2010 gaf 58,3% aan een condoom te hebben gebruikt bij het laatste seksueel contact, tegenover 50,1% bij jongens (chi² = 14,4; df = 1; p < 0,001). Bij meisjes was er geen significant verschil (chi² = 2,9; df = 1; p = 0,087).

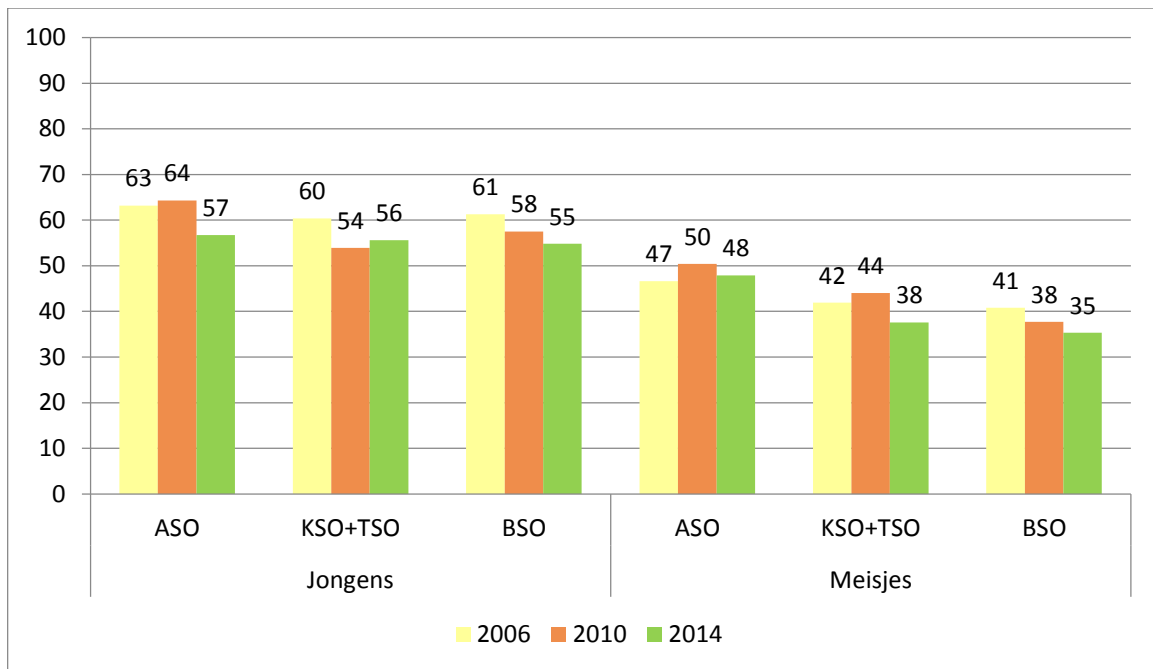
Condoomgebruik bij het laatste seksueel contact was in 2014 zowel bij jongens als meisjes significant verschillend naargelang leeftijd (Jongens: chi² = 9,7; df = 2; p = 0,008 ; Meisjes: chi² = 21,3; df = 2; p < 0,001) (grafiek 5). Bij meisjes is een dalende trend waarneembaar naargelang men ouder wordt. Bij jongens ligt de prevalentie van condoomgebruik dan weer hoger in de categorie 15-16-jaar. In vergelijking met de resultaten in 2010, is enkel een significante daling te bemerken bij jongens in de categorie 13-14-jaar (chi² = 4,7; df = 1; p = 0,031). Bij alle andere categorieën werden geen significante veranderingen vastgesteld.

Grafiek 5 Percentage condoomgebruik bij laatste seksueel contact naar leeftijd en geslacht

Naargelang onderwijstype is er een significant verschil in het condoomgebruik bij het laatste seksueel contact bij meisjes maar niet bij jongens (Jongens: chi² = 0,162; df = 2; p = 0,922 ; Meisjes: chi² = 9,3; df = 2; p = 0,010) (grafiek 6). Zowel bij jongens als bij meisjes is het condoomgebruik het hoogste in het

algemeen onderwijs en lager in het technisch- en beroepsonderwijs. In vergelijking met de resultaten in 2010 zijn geen significante wijzigingen waar te nemen.

Grafiek 6 Percentage condoomgebruik bij laatste seksueel contact naar opleiding en geslacht

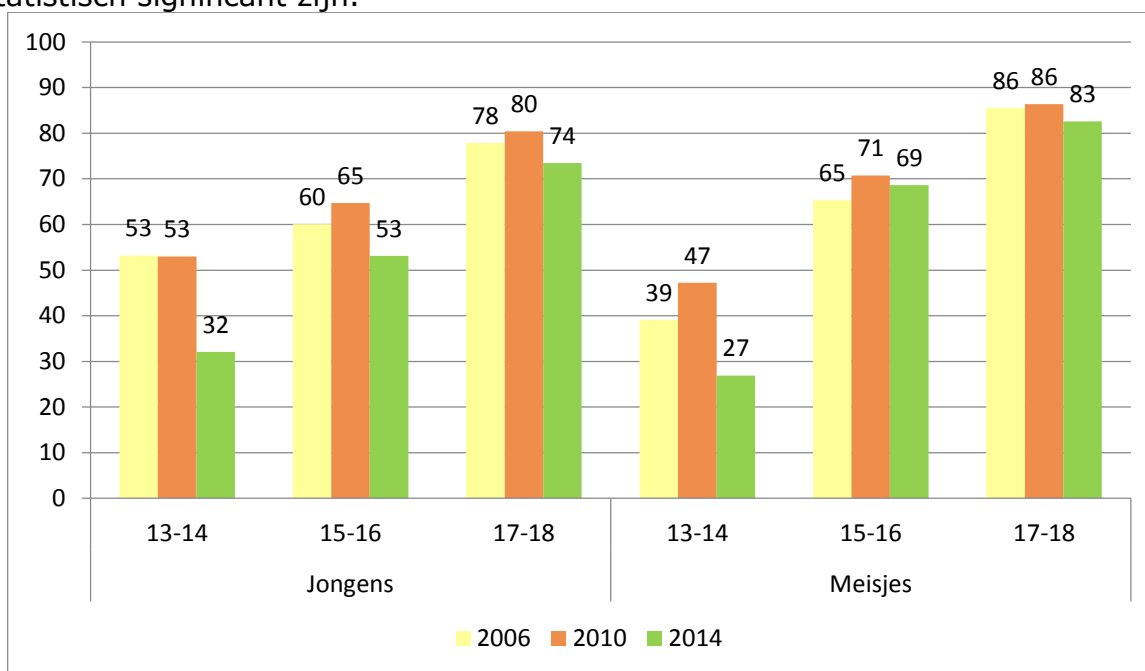
Anticonceptiepil

Het percentage jongeren dat aangeeft bij hun meest recente seksueel contact gebruik te hebben gemaakt van de anticonceptiepil, verschilt significant naargelang geslacht. In 2014 gaven 59,1% van de jongens en 75,6% van de meisjes aan bij hun laatste seksueel contact de pil te hebben gebruikt ($\chi^2 = 96,0$; $df = 2$; $p < 0,001$). In vergelijking met de resultaten in 2010, is dit zowel bij jongens als bij meisjes een significante daling (Jongens: $\chi^2 = 120,5$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 15,7$; $df = 2$; $p < 0,001$).

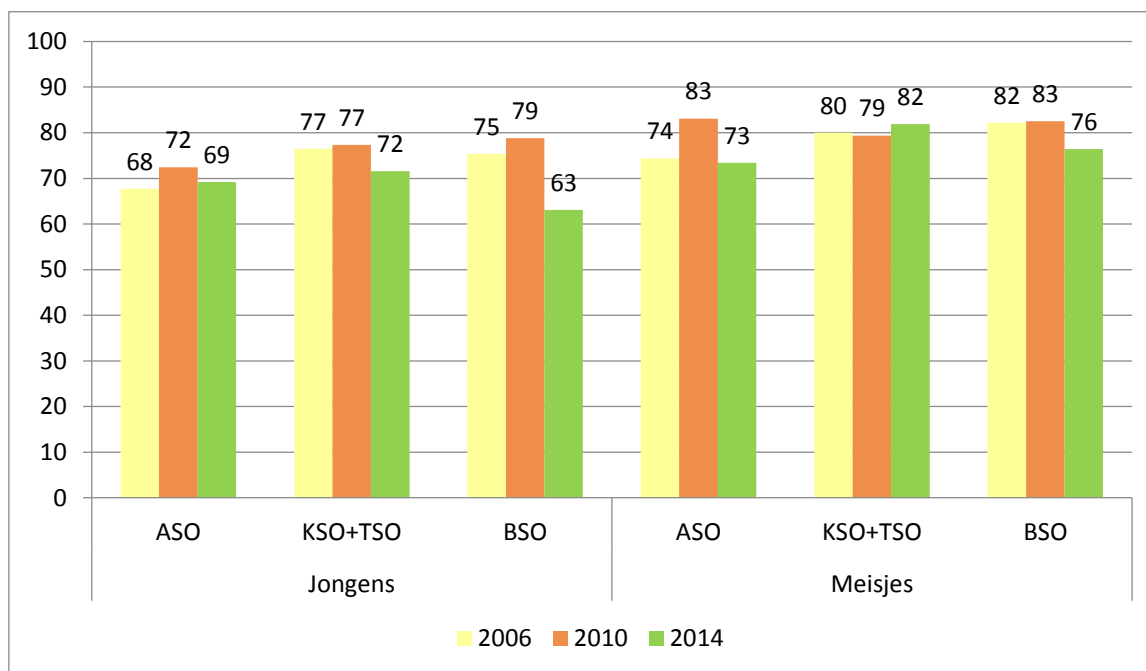
Opgesplitst naar leeftijd (grafiek 7) valt op dat het percentage jongeren dat aangeeft dat zichzelf of hun partner bij het laatste seksueel contact de pil gebruikten, stijgt naarmate men ouder wordt (Jongens: $\chi^2 = 70,1$; $df = 4$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 85,1$; $df = 4$; $p < 0,001$). In vergelijking met de resultaten in 2010 valt op te merken dat het percentage significant daalt bij jongens in de categorieën 13-14-jaar ($\chi^2 = 28,2$; $df = 2$; $p < 0,001$), 15-16-jaar ($\chi^2 = 31,2$; $df = 2$; $p < 0,001$) en 17-18-jaar ($\chi^2 = 39,4$; $df = 2$; $p < 0,001$). Bij meisjes werden geen significante verschillen vastgesteld.

Opgesplitst naar onderwijstype (grafiek 8) valt een significant verschil te bemerken in het aantal meisjes dat aangeeft dat ze bij een laatste seksuele contact de pil gebruikten, bij jongens is er geen significant verschil. Bij meisjes ligt het gebruik het hoogste bij leerlingen in het technisch secundair onderwijs (Jongens: $\chi^2 = 6,8$; $df = 4$; $p = 0,148$; Meisjes: $\chi^2 = 9,7$; $df = 4$; $p = 0,046$). In vergelijking met de resultaten in 2010, daalt het aantal jongens en meisjes die aangeven de pil gebruikt te hebben, significant in alle groepen, behalve bij de

meisjes in het technisch en beroepsonderwijs, waar de gevonden verschillen niet statistisch significant zijn.

Grafiek 7 Percentage anticonceptiepil bij laatste seksueel contact naar leeftijd en geslacht

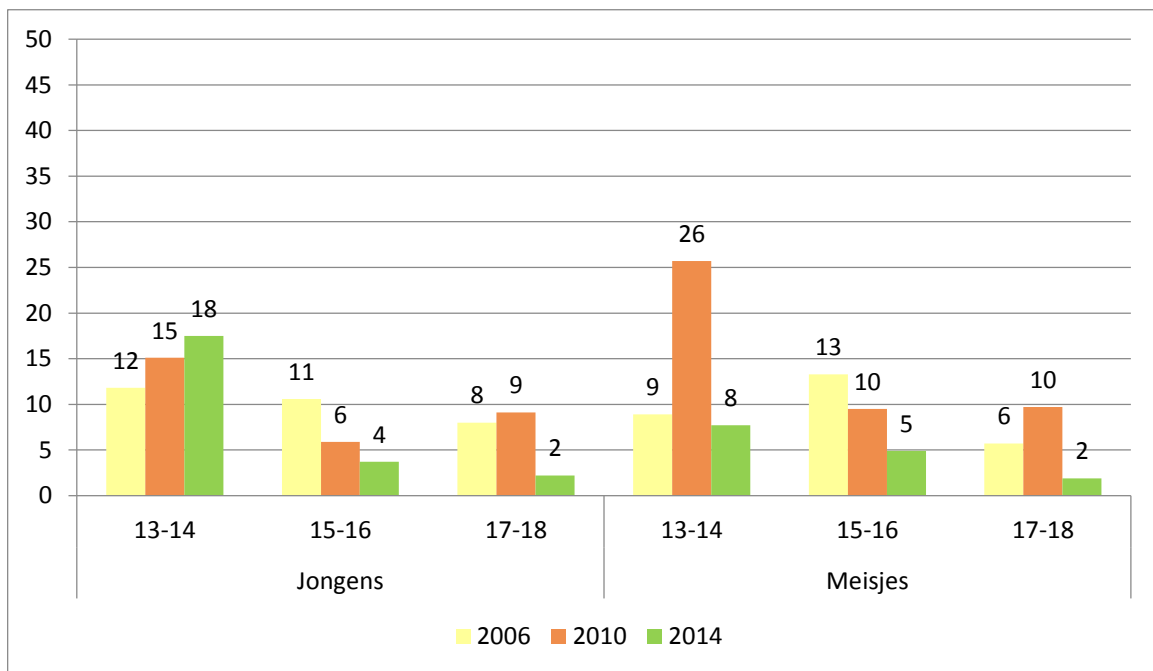

Grafiek 8 Percentage anticonceptiepil bij laatste seksueel contact naar opleiding en geslacht

Noodpil

Het percentage jongeren dat aangeeft bij hun meest recente seksueel contact gebruik te hebben gemaakt van de noodpil, verschilt nauwelijks naargelang geslacht. In 2014 gaven 3,4% van de jongens en 3,2% van de meisjes aan bij hun laatste seksueel contact de noodpil te hebben gebruikt ($\chi^2 = 83,5$; $df = 2$; $p < 0,001$). In vergelijking met de resultaten in 2010, is dit zowel bij jongens als bij meisjes een significante daling (Jongens: $\chi^2 = 123,0$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 51,3$; $df = 2$; $p < 0,001$).

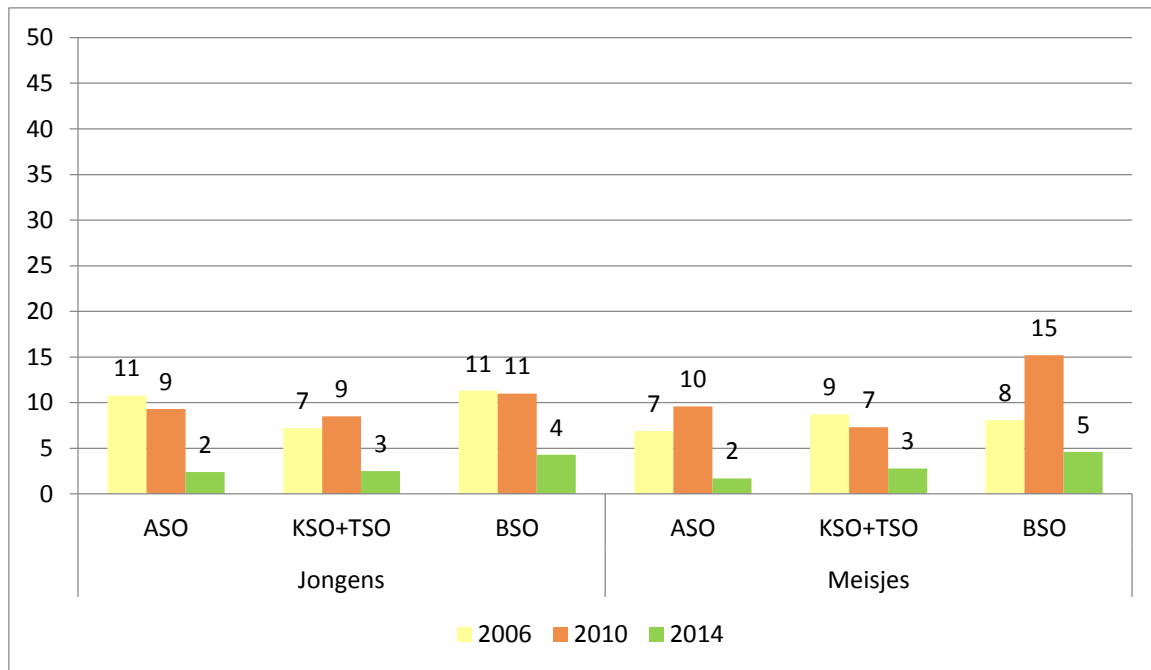
Opgesplitst naar leeftijd (grafiek 9) valt op dat het percentage jongeren dat aangeeft dat zichzelf of hun partner bij het laatste seksueel contact de noodpil gebruikten, significant verschilt tussen de verschillende leeftijdsgroepen (Jongens: $\chi^2 = 67,3$; $df = 4$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 33,8$; $df = 4$; $p < 0,001$). Een kritische noot hierbij is dat de significantie grotendeels veroorzaakt wordt door het zeer hoge percentage bij de 13-14-jarigen, een cijfer dat omwille van een zeer laag aantal respondenten, mogelijk een verkeerd beeld schetst. In vergelijking met de resultaten in 2010, daalt het aantal jongeren dat aangeeft bij een laatste seksueel contact de noodpil te hebben gebruikt significant voor alle groepen behalve bij de 13-14-jarige jongens, waar een significante toename werd vastgesteld ($\chi^2 = 26,2$; $df = 2$; $p < 0,001$).

Grafiek 9 Percentage noodpil bij laatste seksueel contact naar leeftijd en geslacht

Opgesplitst naar onderwijstype (grafiek 10) valt een significant verschil te bemerken in het aantal meisjes dat aangeeft dat ze bij een laatste seksuele contact de noodpil gebruikten, bij jongens is er geen significant verschil. Bij meisjes ligt het gebruik het hoogste bij leerlingen in het beroepsonderwijs (Jongens: $\chi^2 = 5,7$; $df = 4$; $p = 0,224$; Meisjes: $\chi^2 = 13,9$; $df = 4$; $p = 0,007$). In vergelijking met de resultaten in 2010, daalt het aantal jongens en meisjes die aangeven de noodpil gebruikt te hebben, significant in alle groepen.

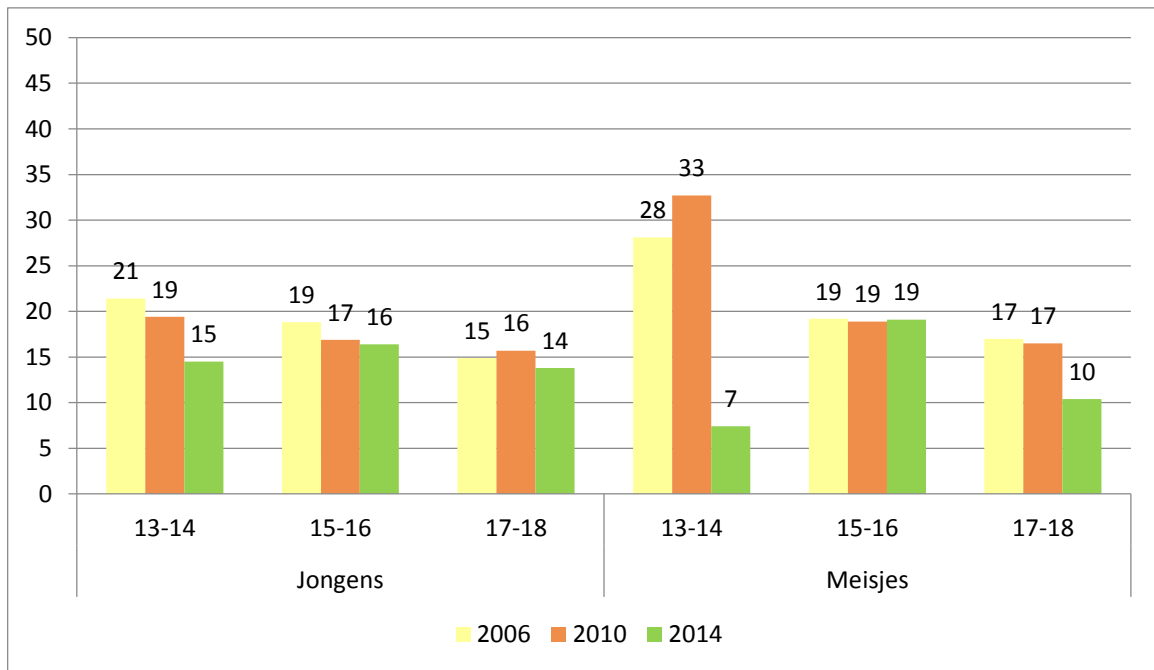
Grafiek 10 Percentage noodpil bij laatste seksueel contact naar opleiding en geslacht

Ander voorbehoedsmiddel

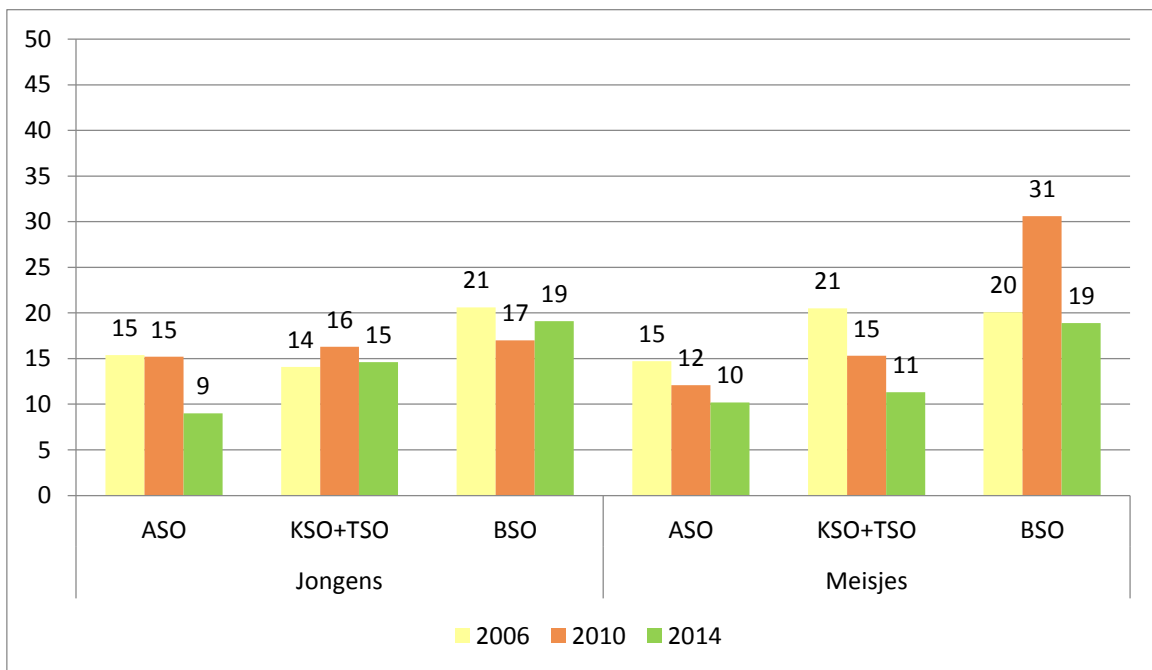
Tot slot werd nog bevraagd of de jongere nog een ander voorbehoedsmiddel gebruikte bij het laatste seksueel contact (in voorgaande enquêtes werd dit verder opgesplitst in onder ander: de prikpil, terugtrekken,...). In 2014 gaven 13,3% van de jongens en 13,2% van de meisjes aan een ander voorbehoedsmiddel gebruikt te hebben ($\chi^2 = 40,2$; $df = 2$; $p < 0,001$). In vergelijking met de resultaten in 2010 is dit een significante daling bij zowel jongens als meisjes (Jongens: $\chi^2 = 139,8$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 46,6$; $df = 2$; $p < 0,001$).

Opgesplitst naar leeftijd (grafiek 11), valt te bemerken dat het percentage jongeren dat zegt een ander voorbehoedsmiddel te gebruiken, significant verschilt zonder dat er echter een duidelijke trend te bemerken valt. Jongeren in de leeftijdsgroep 15-16-jaar geven het vaakste aan een andere methode te hebben gebruikt (Jongens: $\chi^2 = 56,1$; $df = 4$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 50,8$; $df = 4$; $p < 0,001$). In vergelijking met de resultaten in 2010 is het percentage jongeren in de meeste gevallen significant gedaald, behalve bij de 15-16-jarigen, waar de prevalentie min of meer gelijk bleef.

Opgesplitst naar onderwijstype (grafiek 12), valt te bemerken dat het percentage jongeren dat aangeeft een ander voorbehoedsmiddel te hebben gebruikt, significant verschilt: jongeren in het beroepsonderwijs geven het vaakst aan hiervan gebruik te hebben gemaakt, jongeren in het algemeen secundair onderwijs geven dit het minst vaak aan (Jongens: $\chi^2 = 17,6$; $df = 4$; $p = 0,002$; Meisjes: $\chi^2 = 14,3$; $df = 4$; $p = 0,006$). In vergelijking met de resultaten in 2010, is het gebruik van andere voorbehoedsmiddelen significant gedaald, behalve bij jongens in het beroepsonderwijs ($\chi^2 = 54,7$; $df = 2$; $p < 0,001$), waar een stijging werd vastgesteld, en bij meisjes in het algemeen secundair onderwijs, waar geen significant verschil werd vastgesteld ($\chi^2 = 9,2$; $df = 2$; $p = 0,169$).

Grafiek 11 Percentage ander voorbehoedsmiddel bij laatste seksueel contact naar leeftijd en geslacht

Grafiek 12 Percentage ander voorbehoedsmiddel bij laatste seksueel contact naar opleiding en geslacht

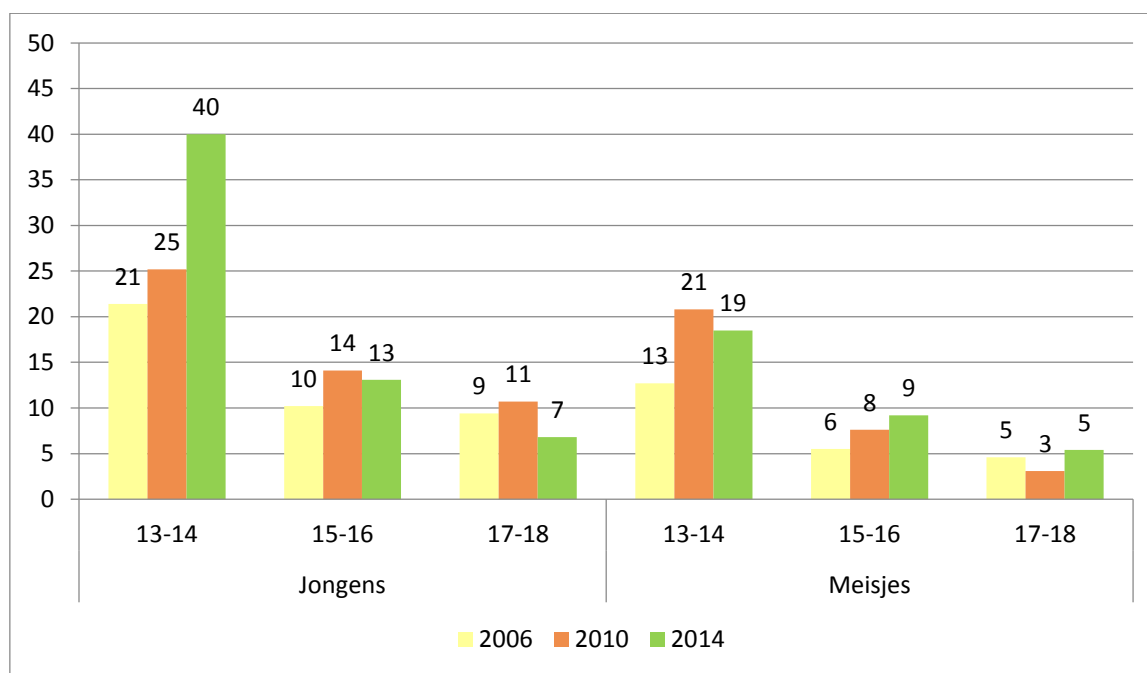
Geen voorbehoedsmiddel

Op basis van de bovenstaande vragen naar het gebruik van voorbehoedsmiddelen, werd het percentage jongeren berekend dat aangeeft reeds seks te hebben gehad, maar hierbij geen gebruik te hebben gemaakt van voorbehoedsmiddelen.

Het percentage jongeren dat in 2014 aangaf geen gebruik te hebben gemaakt van voorbehoedsmiddelen, verschilt significant naargelang geslacht ($\chi^2 = 52,5$; $df = 1$; $p < 0,001$). Significant meer jongens (19,8%) dan meisjes (8,2%) gaven aan reeds seks te hebben gehad, maar geen voorbehoedsmiddelen te hebben

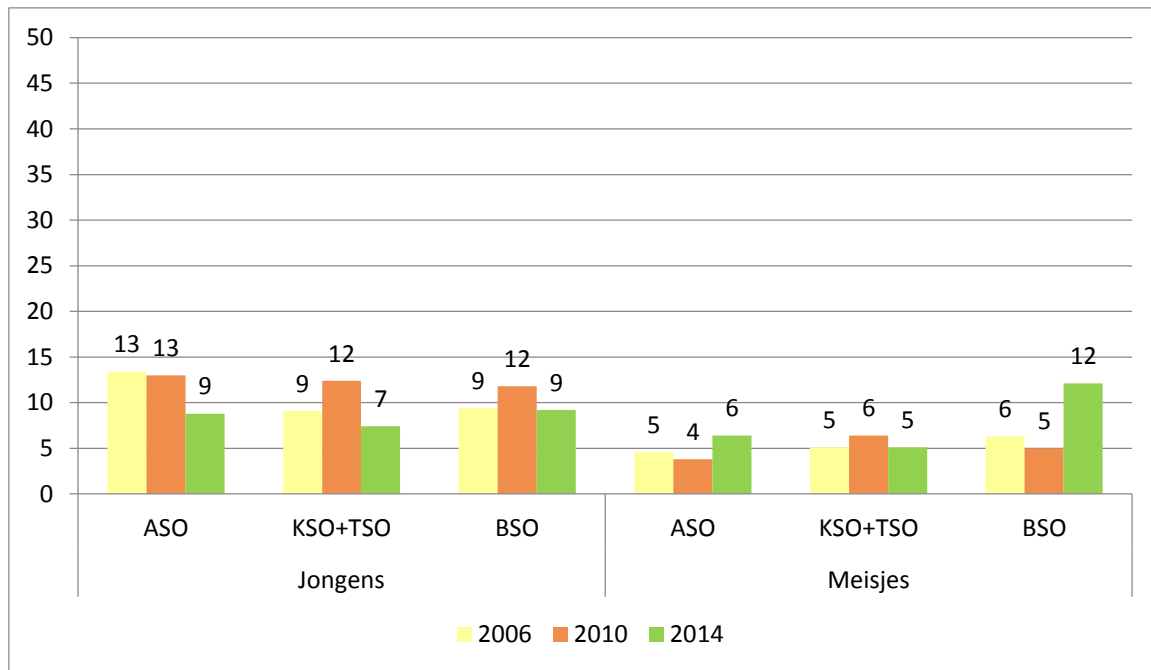
gebruikt. Dit is een significante toename in vergelijking met 2010, toen 12,5% van de jongens en 5,8% van de meisjes aangaven geen voorbehoedsmiddelen te hebben gebruikt (Jongens: $\chi^2 = 21,7$; $df = 1$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 4,4$; $df = 1$; $p = 0,036$). Hierbij moet wel worden aangegeven dat de gewijzigde vraagstelling een impact kan hebben gehad op het verschil tussen beide enquêtes.

Het niet gebruiken van voorbehoedsmiddelen is significant verschillend naargelang leeftijd (grafiek 13): zowel bij jongens als bij meisjes daalt het percentage dat geen voorbehoedsmiddelen gebruikt naarmate men ouder wordt (Jongens: $\chi^2 = 59,2$; $df = 2$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 9,2$; $df = 2$; $p = 0,010$). In vergelijking met 2010, is een significante stijging vast te stellen bij de 13-14-jarige jongens ($\chi^2 = 3,9$; $df = 1$; $p = 0,049$) en een significante daling bij de 17-18-jarige jongens ($\chi^2 = 4,9$; $df = 1$; $p = 0,027$).

Grafiek 13 Percentage geen voorbehoedsmiddelen naar leeftijd en geslacht

Het niet gebruiken van voorbehoedsmiddelen is enkel bij meisjes significant verschillend naargelang onderwijstype (grafiek 14): meer meisjes in het beroepsonderwijs geven aan geen gebruik te hebben gemaakt van voorbehoedsmiddelen dan meisjes in het technisch en het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2 = 11,4$; $df = 2$; $p = 0,003$). In vergelijking met 2010, is het percentage jongeren dat geen voorbehoedsmiddelen gebruikte, enkel significant gestegen bij meisjes in het beroepsonderwijs ($\chi^2 = 9,9$; $df = 1$; $p = 0,002$) en gedaald bij jongens in het technisch onderwijs ($\chi^2 = 5,3$; $df = 1$; $p = 0,021$), alle andere resultaten zijn niet significant veranderd.

Grafiek 14 Percentage geen voorbehoedsmiddelen naar opleiding en geslacht

Seksueel overschrijdend gedrag

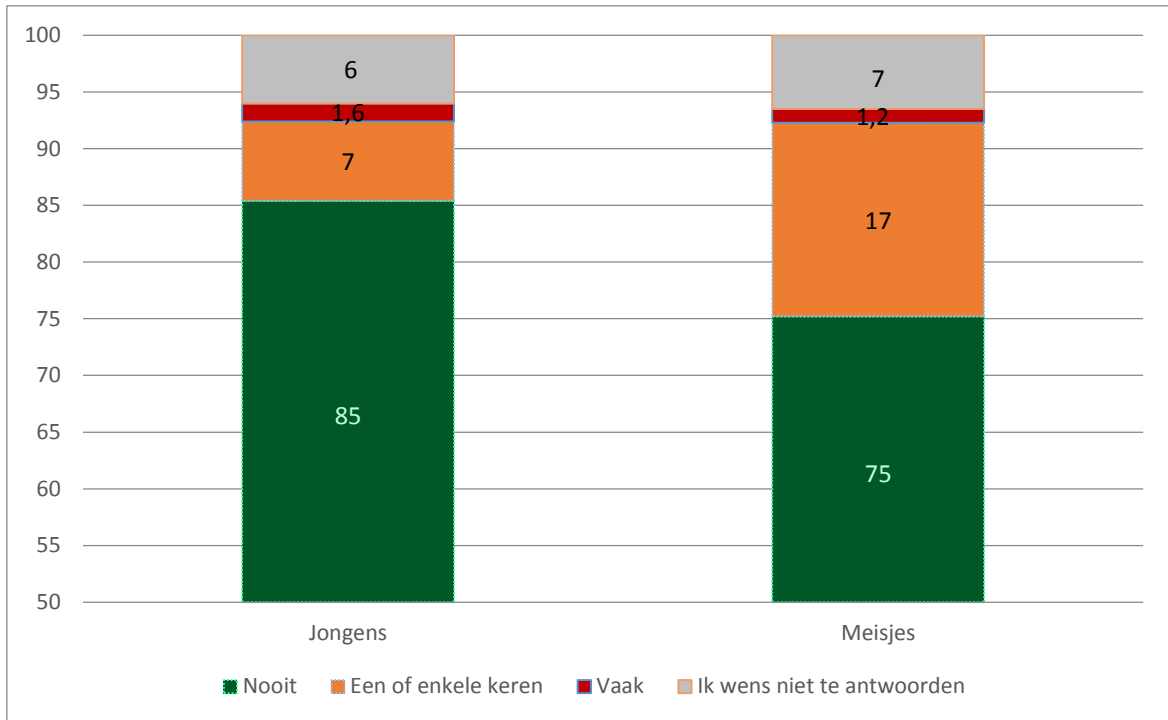
In 2014 werden voor de eerste maal vragen opgenomen in de HBSC enquête met betrekking tot seksueel overschrijdend gedrag. Gezien de gevoelige aard van deze vragen, lag het percentage respondenten beduidend lager dan bij andere vragen: beide vragen hadden een antwoordpercentage van ongeveer 75%.

- Ongewenste aanraking

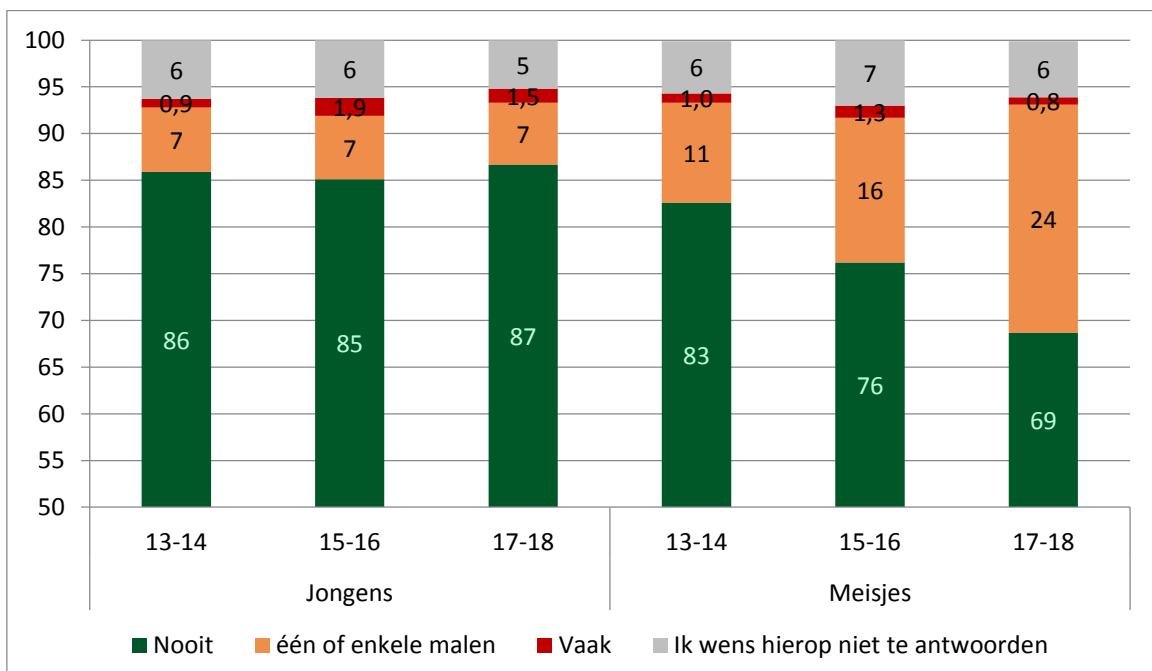
Een eerste vraag peilde of de leerling ooit op een seksuele manier door iemand was gestreeld of aangeraakt wanneer de leerling dit niet wilde.

Naar geslacht is een significant verschil op te merken (grafiek 15). Bij de jongens gaf 85,4% aan dat ze nog nooit op een seksuele manier werden aangeraakt wanneer ze dit niet wilden, terwijl dit bij meisjes, met 75,2%, significant lager was ($\chi^2 = 180,6$; $df = 3$; $p < 0,001$). Bij de leerlingen die wel al te maken kregen met deze vorm van seksueel overschrijdend gedrag, gaven 7,0% van de jongens aan dat dit slechts één of enkele malen voorkwam, terwijl dit bij meisjes, met 17,1%, significant hoger lag. Opmerkelijk is tot slot dat, in tegenstelling tot bovenstaande resultaten, het percentage leerlingen dat aangeeft dat bovengenoemd gedrag vaak voorkomt, significant hoger ligt bij jongens dan bij meisjes (1,6% versus 1,2%).

Ook op basis van leeftijd zijn grote verschillen op te merken tussen seksueel overschrijdend gedrag bij jongens en meisjes (grafiek 16). Het percentage meisjes dat aangeeft reeds één of enkele keren ongewenst te zijn aangeraakt stijgt significant naarmate men ouder wordt ($\chi^2 = 73,4$; $df = 6$; $p < 0,001$). Bij jongens daarentegen is geen significante trend zichtbaar ($\chi^2 = 6,1$; $df = 6$; $p = 0,411$).

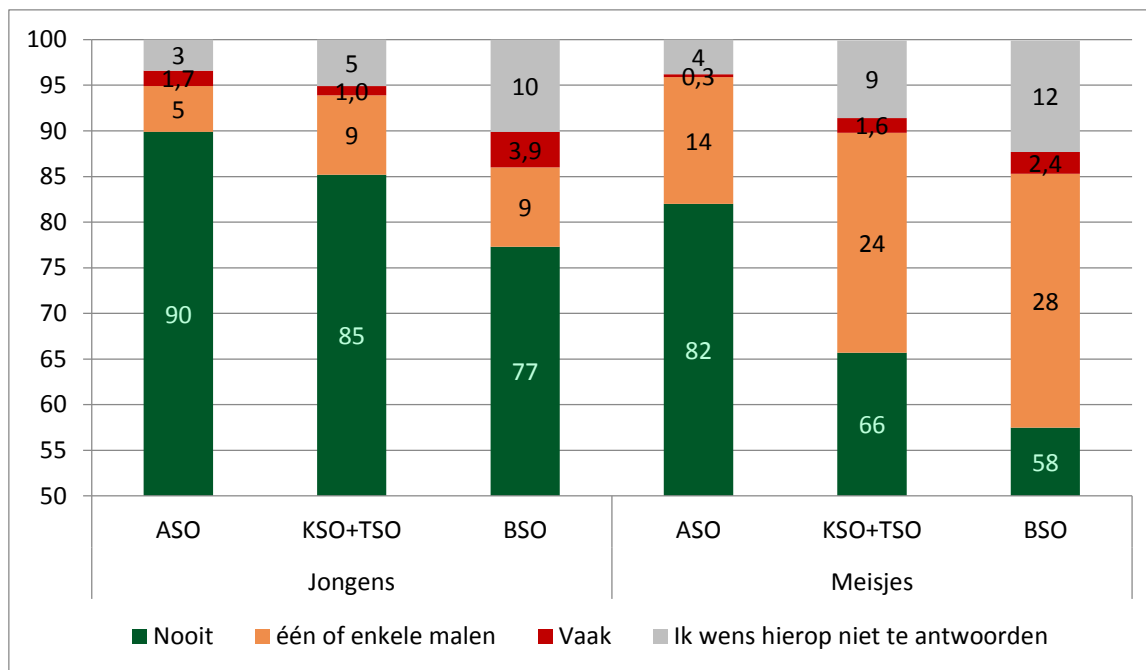

Grafiek 15 Prevalentie ongewenste aanraking naar geslacht

Grafiek 16 Prevalentie ongewenste aanraking naar leeftijd en geslacht

Ook naargelang het onderwijstype zijn significante verschillen op te merken (grafiek 17). Zowel bij jongens als meisjes ligt de prevalentie van deze vorm van seksueel overschrijdend gedrag het laagst in het algemeen secundair onderwijs en het hoogst in het beroepsonderwijs (Jongens: $\chi^2 = 62,7$; $df = 6$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 129,8$; $df = 6$; $p < 0,001$).

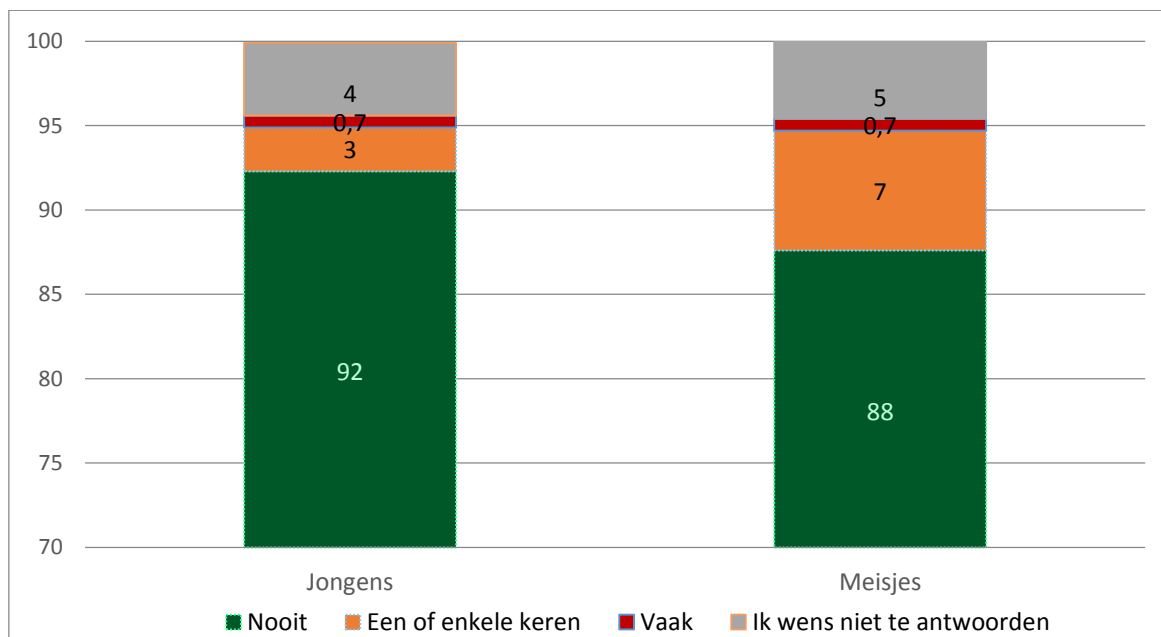

Grafiek 17 Prevalentie ongewenste aanraking naar opleiding en geslacht

- Verplichte aanraking

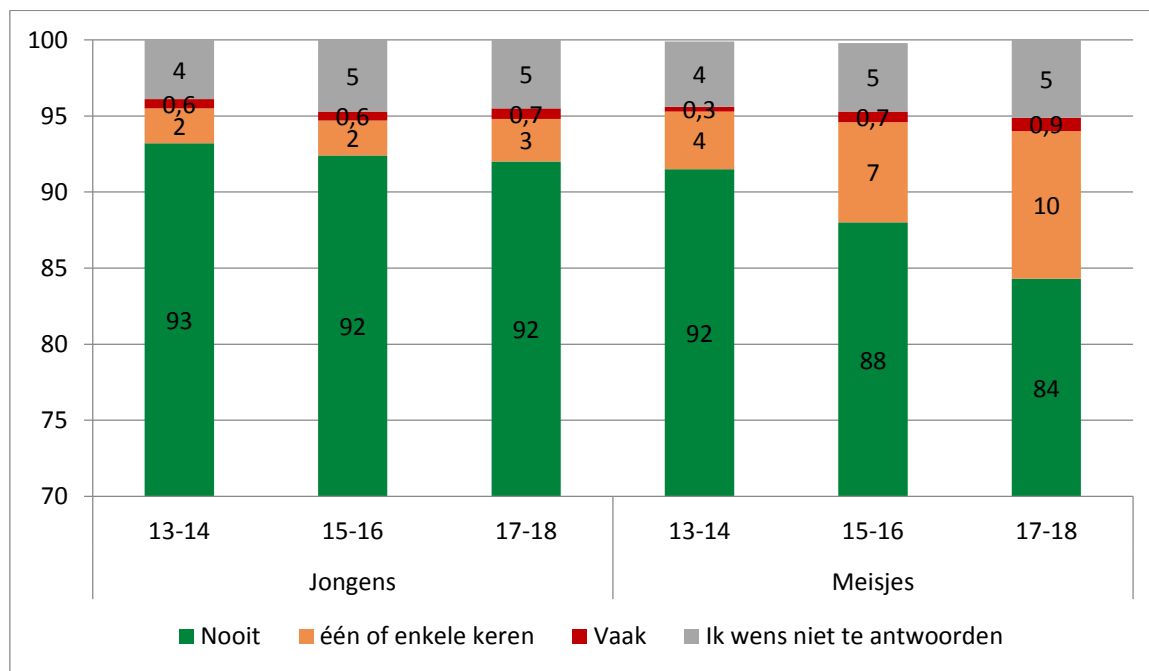
Een tweede vraag peilde of de leerling ooit door iemand verplicht werd om die persoon op een seksuele manier aan te raken, wanneer de leerling niet wenste.

Ook hier zijn de resultaten significant verschillend tussen jongens en meisjes ($\chi^2 = 79,5$; $df = 3$; $p < 0,001$) (grafiek 18). Meer jongens dan meisjes geven aan dat dit nog nooit gebeurd is (92,3% versus 87,6%). Bij de meisjes gaf 7,1% aan dat dit reeds één of enkele keren is voorgevallen tegenover 2,6% bij jongens. Bij die leerlingen die aangeven dat dit vaak gebeurt, is er, met 0,7%, geen verschil naargelang geslacht.

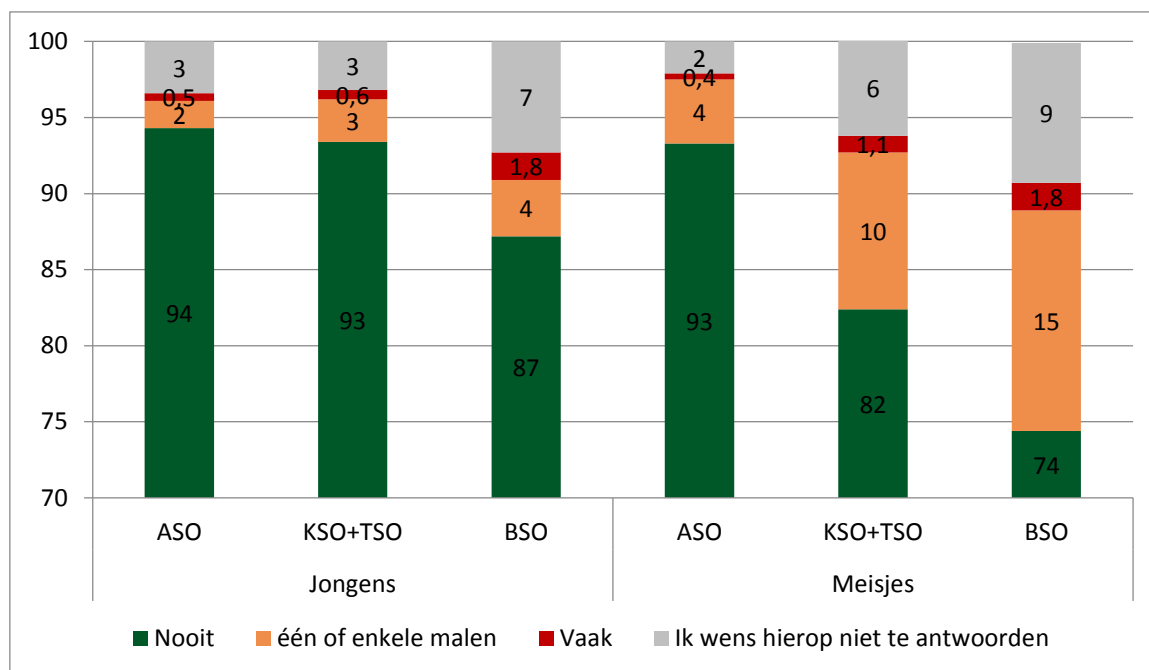

Grafiek 18 Prevalentie verplichte aanraking naar geslacht

Naargelang leeftijd, is een significant verband vast te stellen bij meisjes (grafiek 19). Het percentage meisjes dat aangeeft nog nooit verplicht te zijn geweest om iemand op een seksuele manier aan te raken wanneer ze dit niet wensten, daalt naarmate men ouder wordt ($\chi^2 = 31,9$; $df = 6$; $p < 0,001$): Op 11-12 jarige leeftijd geeft slechts 3,3% van de meisjes aan dat dit reeds één of enkele malen gebeurd is, terwijl dit op 17-18 jarige leeftijd al gestegen is naar 9,7%. Bij jongens werd geen significant verband vastgesteld ($\chi^2 = 1,5$; $df = 6$; $p = 0,959$).

Grafiek 19 Prevalentie verplichte aanraking naar leeftijd en geslacht

Grafiek 20 Prevalentie verplichte aanraking naar opleiding en geslacht

Ook naargelang het opleidingstype zijn significante prevalentieverschillen te bemerken in de prevalentie van verplichte aanraking (grafiek 20). Ook hier geldt dat het percentage jongeren dat nog nooit met deze vorm van seksueel

overschrijdend gedrag in contact is gekomen, het hoogst bij jongens en meisjes in het algemeen secundair onderwijs en het laagste in het beroepsonderwijs (Jongens: $\chi^2 = 32,0$; $df = 6$; $p < 0,001$; Meisjes: $\chi^2 = 113,7$; $df = 6$; $p < 0,001$).

Conclusie

De prevalentie van seks bij jongens en meisjes is niet significant verschillend. Opvallend is wel dat de prevalentie in 2014 gedaald is in vergelijking met de resultaten in 2010, een daling die veroorzaakt wordt door een daling bij de leeftijdsgroepen 13-14- en 15-16-jaar. Ook blijven significante verschillen bestaan naar onderwijstype, met meer leerlingen die reeds seks hebben gehad in het beroepsonderwijs dan in de andere onderwijstypes.

Het gebruik van condooms verschilt significant naar geslacht (meer jongens dan meisjes), naar leeftijd (dalend met de leeftijd) en onderwijs (hoogst in het algemeen secundair onderwijs, laagst in het beroepsonderwijs). Condoomgebruik nam sinds 2010 significant af bij jongens (van 58,3% naar 50,1%) en bleef stabiel bij meisjes. Meer meisjes dan jongens geven aan dat zichzelf of hun partner gebruik maakten van de anticonceptiepil (75,6% versus 59,1%). In vergelijking met 2010 is dit een daling voor beide geslachten. Verschillen naar leeftijd en onderwijstype (bij meisjes) zijn significant: de prevalentie van gebruik stijgt naarmate men ouder wordt en ligt het hoogst bij meisjes in het technisch secundair onderwijs. Het gebruik van de noodpil is in 2014 significant gedaald ten opzichte van 2010. De prevalentie ligt even hoog bij jongens als bij meisjes. Het gebruik van de noodpil is het hoogst bij meisjes uit het beroepsonderwijs. Ook het gebruik van andere voorbehoedsmiddelen is significant gedaald ten opzichte van 2010. Tot slot gaven 19,8% van de jongens en 8,2% van de meisjes aan geen voorbehoedsmiddelen te hebben gebruikt, een significante toename ten opzichte van 2010. Naarmate jongeren ouder worden, neemt de prevalentie gevoelig af. Bij meisjes ligt de prevalentie bovendien significant hoger in het beroepsonderwijs.

Tot slot werd, voor het eerst, bevraagd of de jongeren reeds in aanraking kwamen met seksueel overschrijdend gedrag. Meer meisjes dan jongens (24,8% versus 14,6%) gaven aan reeds op een seksuele manier te zijn aangeraakt of gestreeld terwijl ze dit niet wilden. De prevalentie van dit overschrijdende gedrag neemt sterk toe met leeftijd en is ook significant hoger in het beroepsonderwijs. Op de vraag of de jongere ooit al verplicht werd iemand anders op een seksuele manier aan te raken terwijl men dit niet wilde, antwoordde 13,4% van de meisjes en 7,7% van de jongens positief. Bij meisjes stijgt de prevalentie van dit grensoverschrijdend gedrag significant naarmate men ouder wordt.

Contact

De studie Jongeren en Gezondheid is te vinden op: www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De verantwoordelijke onderzoekers zijn Prof. Dr. Benedicte Deforche en Dr. Anne Hublet.

Contactpersoon: Bart De Clercq (b.declercq@ugent.be)

Medewerkers: Dr. Wendy Van Lippevelde, Thomas Buijs

Adres:

Universiteit Gent

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde

De Pintelaan 185, 4K3

9000 Gent

Tel: +32. 9 332 36 18

De internationale studie Health Behaviour in School-aged Children is te vinden op www.hbsc.org.

Gebruikte afkortingen

chi²: Resultaat van chi-kwadraat berekening voor kruistabel

df: degrees of freedom: vrijheidsgraden

p: probaliteit: resultaat van statistische test : kleiner dan 0,05 wordt als statistisch significant beschouwd